

Az anyját büntető fiú

Hát szembe' lakott nekünk két molnár család, a két testvér. Mind a kettő Morovics vót. Egyik vót a' Éráz, Morovics Éráz, a másik vót a Morovics Izidor. S ez a' Izidor bácsi, ez olyan néha-néha jókedvű, néha-néha mesét mondó molnárember vót.

És mesét nekem arról, hogy megtörtént a környéken, hogy volt egy rossz gyerek, aki iskolába' kezdte el a lopást, majd fölnőtt korába' folytatta. Tehát bankokot rabolt ki, lovakot lopott, a padlásokró' lopott, sok éven keresztül' a rendőrség kereste, a csendőrök a nyomában jártak, soha nem tudták elérni. No, majd egy alkalommal a korcsmárosné elárulta, hogy őnála iszik. Mer' furcsa vót a népnek, hogy hogyan tud szép lovakot vásárnyi, hogyan tud szépen őtözködni, bármikor mulatnyi, hiszen olyan egyszerű közönséges ember, mint a többiek. S aztán jöttek rá, hogy ő az a tolvaj, aki a bankokot is kirabóta és nagyon sok gazdát is kirabót. A' állatokat, a lovakot ellopta a ménesekbő'.

S mikor elfogták, halálra ítélték, mer' nagyon sok vót a bűn. S akasztófai általi halálra, és a bíró megparancsoltatta a faluba', hogy dobolják ki minden egyes környező falvakba', hogy ekkor és ekkor lesz a' akasztás. Mikor má' összejöttek a népek, elmondta, fölövasta a' ítélobíró, aki kimondta a halálbüntetést, fölövasta a bűneit. Honnét, mikor, mit, mennyit lopott. S kérdezték tőle utoljára..., egyet se szót. Kérdezik tőle utoljára, hogy..., mikor má' a' összes vádat elmondta a bíró, hogy mi a' utolsó kívánsága. S akkor azt mondta, hogy szeretne a' anyjával találkozni. Odavitték a' anyját, az anyja persze, mint egy anya, hiába vót rossz a fia, magához ölelte és letérdepűt a' ítélobíró elé, hogy bocsásson meg neki, de nem kapott bocsánatot. Mikor fölátt a' anyja, azt mondta a' anyjának:

– Édesanyám, gyűjön ide közelebb hozzám! – odament közelebb, átnyalábolta és leharapta a' egyik fülit, leharapta a másik fülit.

Mikor a bíró megkérde, hogy miért tette, hogy a' anyjának leharapta mind a két fülit, annyit mondott, hogy:

– Az édesanyám végezt állok a bitófa alatt.

Hogy:

– Mér’?

– Mer’, mikor először az iskolába’ az osztályba’ elloptam a ceruzát, hazavittem, a’ édesanyám megcsókolt és örült, hogy nem kő’ neki venni. Majd a’ egy ceruza után gyűtt a több ceruza, mások, iskolás dógok, no, majd a nagyok. Ha, akkor az édesanyám a csókja helyett botot fog, máma olyan ember vagyok, mint a többi. Bűn nekű’ élek, becsületesen dógozok, ameddig a’ életutam ki van szabva, azon jártam vóna. És itt pediglen a végéhe’ értem.

Ekkor, mikor leharapta mind a két fülit, akkor a’ édesanyja azt mondta ja bírónak:

– Igaza van a fiamnak, engemet köllene fölakasztani, mer’, ha én nem vagyok olyan gyöngé anya, nem vagyok olyan gyöngé nevelő, ha a’ öntudatomra, a’ belső szóra hallgatok, akkor nem nevelek rablót, hanem nevelek egy becsületes embert.

De hát aztán ugyi fölakasztották a fiát és a fölakasztás után a’ édesanyja szót kért és térgyen állva kérte a’ ottan csudákozó, báméskodó asszonyokat, anyákat, hogy az életbe’ ne fordúljon olyasmi elő, ami ővele előfordút. Hogy csak olyan egyszerűen, könnyen az egyik fülin bement, a másik fülin kigyűtt, mikor a fia elárúta neki, hogy lopott, mint gyerek. Hogy ez többet elő ne fordúljon, hogy ne kölljön könnyek között nézni a fölakasztott fiúra az anyának, legyenek szigorúk, és szigorra neveljék a gyerekeiket, hogy a bitófa helyett, rendes halált érdemeljenek.

De ehhez hozzátette [Izidor bácsi, a történet elmondója], hogy pontosan nem tudja, melyik községbe’, de itt a környékünkön történt ez meg, ez a’ akasztási egy dolog. S ezt egy olyan elrettentő példának szánták, hogy tényleg a csírájába’ kő’ elfőjtanyi a rosszat. Mer’ a Pistikét még lehet nevelnyi, de má’ a Pistát nem.